ECLI:LV:RPT:2022:1207.C30647721.8.S

Lieta Nr.C30647721
Lietvedības Nr.C-3311-22/12

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2022.gada 7.decembrī

Rīgas pilsētas tiesa
tiesnese Inese Strode
ar sekretāri Evitu Mārcēnu,
piedaloties prasītāja /pers. A/ pilnvarotajām pārstāvēm zvērināta advokāta palīdzei Dairai Sergejevai un zvērinātai advokātei Daigai Nāckalnai-Bivbānei, atbildētājas akciju sabiedrības (turpmāk - AS) "Citadele banka" pārstāvim zvērinātam advokātam Dainim Lasmanim,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ (*/vārds uzvārds svešvalodā/*) prasībā pret AS "/nosaukums)" par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Tiesā, ar prasības pieteikuma precizējumiem, saņemts prasītāja /pers. A/ prasības pieteikums pret atbildētāju AS "/nosaukums/" par zaudējumu piedziņu, kurā lūgts tiesu piedzīt par labu prasītājam no atbildētājas zaudējumus (sagaidāmās peļņas atrāvumu jeb atrauto peļņu) 2 619 376,08 EUR apmērā, nosakot prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus 6 % no simta gadā, un piedzīt no atbildētājas visus tiesāšanās izdevumus.

Prasībā, ar tās precizējumiem, norādīti šādi apstākļi un argumenti.

[1.1] 2013.gada 17.oktobrī prasītājs un atbildētāja parakstīja Iesniegumu par finanšu instrumentu konta atvēršanu un finanšu instrumentu darījumu izpildi (turpmāk - iesniegums), kā arī prasītājs ir parakstījis iesniegumam pievienotos Finanšu instrumentu konta atvēršanas un finanšu instrumentu darījumu izpildes noteikumus.

Atbilstoši minētajiem noteikumiem iesniegums un noteikumi kopā veido Līgumu par finanšu instrumentu kontu atvēršanu un finanšu instrumentu darījumu veikšanu (turpmāk - līgums).

[1.2] No atbildētājas 2020.gada 23.jūlija vēstules Nr.721-03/108 izriet, ka līguma noteikumi grozīti ar 2018.gada 3.janvāra Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumiem.

[1.3] 2017.gada 26.jūnijā prasītājs iegādājās 39 100 Amerikas Savienoto Valstu (turpmāk - ASV) uzņēmuma "/nosaukums/s, Inc" akcijas (turpmāk - akcijas) 551 318,34 USD jeb 475 766,60 EUR vērtībā pēc Eiropas Centrālās bankas *euro* valūtas kursa.

Veicot attiecīgu tirgus izpēti, prasītājs izvēlējās investēt tieši uzņēmuma "/nosaukums/, Inc" akcijās, labi apzinoties, ka tuvāko gadu laikā paredzams akciju vērtības kāpums un līdz ar to arī sagaidāma ievērojama peļņa.

Prasītāja prognozes apstiprinājās, jo vienas akcijas cena 2017.gada 26.jūnijā bija 14,10 USD, savukārt jau 2018.gada 14.septembrī (pāris mēnešus pēc akciju atsavināšanas) to vērtība pieauga vairāk kā par 100 % jeb līdz 32,72 USD, bet 2020.gada septembrī to vērtība pieauga vēl gandrīz par 300 % jeb līdz 90,22 USD par akciju.

[1.4] 2018.gada 19.jūlijā prasītājam piederošās akcijas bez prasītāja ziņas, proti, bez viņa rīkojuma un piekrišanas, pretēji noslēgtā līguma nosacījumiem, atbildētāja atsavināja, aizbildinoties ar publiski izskanējušo "būtiski negatīvo" informāciju par prasītāju, kā arī ar it kā neiespējamo saziņu ar prasītāju.

Akciju atsavināšanas darījums tika veikts prettiesiski un neatbilstoši noslēgtā līguma nosacījumiem, un tā rezultātā, prasītājs zaudēja gan iegādāto finanšu instrumentu, gan arī iespēju gūt no tā ievērojamu peļņu.

[1.5] 2018.gada 23.jūlijā, prettiesiska atsavināšanas darījuma rezultātā, iegūtie finanšu līdzekļi 651 406 USD jeb 562 138,42 EUR tika ieskaitīti prasītāja investīciju līdzekļu kontā, pat neieturot nekādu darījuma komisijas maksu, kas netieši apstiprina, ka atbildētājas pārstāvji apzinājās rīcības prettiesiskumu.

[1.6] Atbildētāja, atbildot uz prasītāja pārstāvja 2020.gada 19.jūnija pieprasījumu par informācijas sniegšanu, norādīja, ka, nenoskaidrotu iemeslu dēļ, akciju turēšana pie konkrētā bankas sadarbības partnera pēc 2018.gada 20.jūlija netika pieļauta, tādēļ atbildētāja ar attiecīgu lūgumu vērsās pie vairākām citām ārvalstu finanšu institūcijām, kuras nodrošina ārvalstīs emitētu akciju turēšanu.

[1.7] Prasītājs nenoliedz faktu, ka ASV uzsāktajā krimināllietā Nr.2:17-cr-233 ASV pret vārds uzvārds/, zināms arī kā /vārds uzvārds/, prasītāju un /vārds uzvārds/, zināms kā /vārds uzvārds/, 2018.gada 24.maijā prasītājam tika izvirzītas vairākas apsūdzības par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu. Taču prasītājs ar ASV Apgabala tiesas Ohaio Dienvidu apgabala Austrumu rajona 2019.gada 30.jūlija spriedumu tika atzīts par vainīgu tikai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas konspirācijā (noziedzīgs nodarījums pabeigts 2012.gada 20.decembrī). Savukārt pārējās apsūdzības pēc ASV ierosinājuma par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu tika noraidītas, prasītāju attaisnojot.

[1.8] Prasītājs netika pienācīgi informēts par plānoto akciju pārdošanas darījumu, kā arī līgumā noteiktajā termiņā nesaņēma jebkādas ziņas par nekavējošas rīcības nepieciešamību no prasītāja puses.

[1.9] Slēdzot līgumu, prasītājs kā vienu no galvenajiem saziņas veidiem ar atbildētāju norādīja e-pasta adresi /elektroniskā pasta adrese/ (turpmāk - e-pasta adrese). Tieši šī e-pasta adrese arī tika izmantota saziņai ar atbildētāju, gan apkalpojot prasītāju kā privātpersonu, gan arī apkalpojot prasītājam piederošo uzņēmumu kontus.

Prasītājs ir saglabājis visu saraksti ar atbildētāju vairāku gadu garumā, kas viennozīmīgi norāda uz to, ka tieši e-pasta adrese tika izmantota saziņai ar atbildētāju. Cita starpā, regulārā sarakste ar atbildētāju apstiprina to, ka arī atbildētāja bija akceptējusi saziņai ar prasītāju izmantot prasītāja norādīto

e-pasta adresi.

[1.10] Atbildētājas apgalvojums, ka laika posmā no 2018.gada 27.jūnija nebija iespējams sazināties ar prasītāju, ir faktiskiem apstākļiem neatbilstošs, jo prasītājs nesaņēma no atbildētājas norādītajā laikā posmā, proti, no 2018.gada 27.jūnija līdz 2018.gada 19.jūlijam, kad akcijas tika atsavinātas, nedz arī pirms šī perioda, nedz arī vēlāk, jebkādas ziņas, kas liecinātu par to, ka atbildētāja vairākkārt centās sazināties ar prasītāju saistībā ar jautājumiem, kas attiecas uz akciju iespējamo atsavināšanu.

[1.10.1] Piemēram, 2018.gada 15.maijā plkst. 16.10 atbildētājas privātbanķiere /vārds uzvārds/ (turpmāk - privātbaņķiere) no e-pasta adreses /elektroniskā pasta adrese/ nosūtīja e-pastu prasītājam uz e-pasta adresi ar lūgumu nosūtīt prasītāja nodokļu maksātāja numuru Kazahstānas Republikā, jo atbildētājai bija nepieciešams atjaunot informāciju par prasītāju. Tajā pašā dienā plkst. 16.30 prasītājs nosūtīja privātbaņķierei nepieciešamo informāciju, kā arī norādīja, ka atrodas Rīgā.

[1.10.2] 2018.gada 17.maijā plkst. 13.20 privātbaņķiere nosūtīja prasītājam e-pastu, kurā norādīja, ka brokeriem nepieciešams sniegt atbildes uz jautājumiem par prasītāja saistību ar Baltkrievijas Republiku.

[1.10.3] Bet 2018.gada 29.jūnijā privātbaņķiere nosūtīja prasītājam zināšanai e-pasta vēstuli ar tai pievienotu pielikumu - atbildētājas adresētu auditoru pieprasījumu par ziņu sniegšanu saistībā ar "/nosaukums/".

[1.10.4] Nevienā no šīm vēstulēm nekas nav minēts par akciju turēšanas apgrūtinājumu pie atbildētājas sadarbības partneriem ASV, savukārt citas e-pasta vēstules līdz 2018.gada 19.jūlijam, kad atbildētāja veica akciju atsavināšanu, ne arī pēc tam, prasītājam nebija nosūtītas.

[1.11] 2018.gada 26.augustā plkst. 21.14, autorizējoties atbildētājas internetbankā un aplūkojot finanšu instrumentu konta Nr.330749-4 stāvokli, prasītājs konstatēja, ka 2018.gada 19.jūlijā atbildētāja ir atsavinājusi prasītājam piederošās akcijas trešajai personai.

[1.12] Prasītājs nekavējoties, kad tas bija iespējams, sazinājās ar privātbaņķieri, lai noskaidrotu atbildētājas rīcības iemeslus un tiesisko pamatojumu. Privātbaņķiere prasītājam īsi norādīja, ka Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests esot iesaldējis viņa finanšu līdzekļus.

[1.13] Tikai pēc tam, kad prasītājs darīja zināmu atbildētājai, ka ir konstatējis akciju pārdošanas faktu, viņa pieeja internetbankai tika liegta - pieejas kodu kalkulators vairs nedarbojās. Par minēto faktu arī tika informēta atbildētāja.

[1.14] Atbildētāja, nepaziņojot prasītājam par akciju turēšanas neiespējamību pie ASV partneriem, liedza prasītājam iespēju rast situācijas risinājumu, kas vienmozīmīgi nebūtu bijusi akciju atsavināšana, tādejādi atbildētājas neattaisnojamas jeb neatļautas darbības rezultātā prasītājam radīts ievērojams zaudējums.

[1.15] Finanšu un kapitāla tirgus komisijai (turpmāk - komisija) atbildētāja sniedza skaidrojumu, kas minēts komisijas 2020.gada 29.oktobra atbildē, norādot, ka prasītājam piederošo un finanšu instrumentu kontā turēto "/nosaukums/, Inc" akciju atsavināšana 2018.gada 19.jūlijā notika, jo viens no atbildētājas sadarbības partneriem ASV vērtspapīru turēšanai 2018.gadā pārtrauca sadarbību ar atbildētāju, terminu darījumu attiecību pārtraukšanai nosakot 2018.gada 20.jūliju. Norādītajā terminā prasītāja vērtspapīrus atbildētāja plānoja pārvest pie cita ASV sadarbības partnera pēc tam, kad prasītājs būtu akceptēts atbilstoši tās iekšējām procedūrām. Atbildētāja 2018.gada 27.jūnijā no cita ASV sadarbības partnera saņēma nemotivētu atteikumu. Atbildētāja papildus vērsās pie kāda Eiropas Savienības sadarbības partnera, taču no tā 2018.gada 10.jūlijā saņēma motivētu prasītāja akceptēšanas atteikumu ar atsauci uz publiski pieejamo informāciju par prasītājam celtajām apsūdzībām saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.

Atbildētāja komisijai adresētajos paskaidrojumos pēkšņi norādīja, ka atbildētāja jau 2018.gada 10.jūlijā noteica operāciju aizliegumu prasītāja darbībām ieguldījumu kontos, pamatojoties uz saņemto informāciju un ievērojot ar prasītāju noslēgtā līguma noteikumu 20.2.6.punktu. Līdz šim atbildētāja nevienā no atbildēm uz pieprasījumu par informācijas sniegšanu neminēja tik būtisku apstākli, taču, ja šāds aizliegums 2018.gada 10.jūlijā tika noteikts, tad atbildētājai jau 2018.gada 10.jūlijā vai nākamajā dienā bija pienākums ziņot Finanšu izlūkošanas dienestam un neveikt nekādas darbības ar prasītāja līdzekļiem līdz brīdim, kad saņem Finanšu izlūkošanas dienesta rīkojumu. Taču nedēļu pēc tam kad, atbildētāja prasītājam it kā bija noteikusi operāciju ar finanšu instrumentiem aizliegumu, atbildētāja uzaicināja prasītāju sniegt rīkojumu rīcībai ar finanšu instrumentiem un vēl pēc trīs dienām 2018.gada 19.jūlijā prasītājam piederošās akcijas atbildētāja atsavināja.

Sniedzot paskaidrojumus komisijai, atbildētāja norādīja, ka paziņojums ar uzaicinājumu nekavējoties rīkoties 2018.gada 16.jūlijā tika ievietots prasītāja internetbankā. Paziņojums internetbankā tika ievietots pēc tam, kad atbildētājas privātbaņķiere vairākkārt laika posmā no 2018.gada 27.jūnija līdz 2018.gada 29.jūnijam (ieskaitot) neveiksmīgi bija mēģinājusi sazināties ar prasītāju pa tālruni. 2018.gada 16.jūlijā ievietotā paziņojuma statuss "apskatīts" internetbankā apliecina faktu, ka prasītājs ar to ir iepazinies un šī informācija ir viņa rīcībā, taču arī šīs ziņas neatbilst faktiskajiem apstākļiem.

[1.15.1] Prasītājs saziņai ar atbildētāju izmantoja e-pasta saraksti. Minēto nepārprotami apliecina fakts, ka atbildētāja prasītājam ir nosūtījusi 940 e-pasta vēstules un neatkarīgi no sniegtās vai pieprasītās informācijas satura, tikai sarakste e-pastā bija veids, kā notika saziņa ar prasītāju.

[1.15.2] Prasītājs 2018.gada 16.jūlija uzaicinājumu par nekavējošas rīcības nepieciešamību nebija saņēmis un nebija iepazinies ar to pat tad, kad viņam kļuva zināms fakts par akciju atsavināšanas darījumu. Turklāt, atbildētājas rīcība 2018.gada 16.jūlijā, ievietojot prasītāja internetbankā uzaicinājumu nekavējoties rīkoties, ir acīmredzami neloģiska gan saistībā ar to, ka jau it kā 2018.gada 10.jūlijā prasītājam bija noteikts aizliegums rīkoties ar finanšu instrumentiem atbildētāja kontā, gan arī saistībā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma prasībām, atturēties no jebkādu darījumu veikšanas līdz Finanšu izlūkošanas dienesta rīkojuma saņemšanas.

Tādejādi, pat ja prasītājs būtu iesniedzis atbildētājai saskaņā ar it kā 2018.gada 16.jūlijā izsniegto uzaicinājumu rīkojumu par akciju pārvešanu pie citas finanšu institūcijas, šāds rīkojums nemaz netiktu izpildīts. Turklāt pirms it kā 2018.gada 10.jūlijā tika noteikts operāciju aizliegums prasītājam ar finanšu instrumentiem, atbildētāja nebija darījusi zināmu prasītājam par nepieciešamību iesniegt rīkojumu par akciju pārvešanu pie citas finanšu institūcijas. Tādejādi saziņas neiespējamība un rīkojuma no prasītāja nesaņemšana nevar būt par pamatu, lai norādītu uz prasītāja bezdarbību, kā rezultātā iestājās konkrētās sekas.

[1.16] Atbildētāja nepārprotami minēja, ka konkrētā, tiesiskā situācija izveidojās nevis tāpēc, ka atbildētāja turpmāk nenodrošina konkrēto finanšu instrumentu turēšanu, bet gan tikai tāpēc, ka atbildētājas sadarbības partneris 2018.gadā pārtrauca sadarbību ar atbildētāju. Savukārt, centieni nodrošināt prasītāja finanšu instrumentu turēšanu pie cita sadarbības partnera bijuši nesekmīgi, ja tos var dēvēt par centieniem, jo tikai viena finanšu institūcija sniedza negatīvu prasītāja kā klienta vērtējumu.

Arī 2020.gada 23.jūlija atbildē uz informācijas pieprasījumu atbildētāja norādīja, ka tā nespēj nodrošināt to, ka prasītāja finanšu instrumenti tiek pārvesti uz citu finanšu institūciju, nevis atbildētāja nenodrošina turpmāk konkrētu finanšu instrumentu turēšanas pakalpojumu.

Tādējādi atbildētājas atsauce uz līguma 15.2.4.punktu ir nepamatota.

Lai atbildētāja varētu atsaukties pamatoti uz šo nosacījumu, kumulatīvi bija jāiestājas diviem apstākļiem, proti, atbildētāja vairs nenodrošina konkrēto akciju turēšanas pakalpojumu un prasītājs atbildētājas noteiktajā terminā nav iesniedzis rīkojumu par pārvešanu vai pārdošanu. Taču prasītāja tiesiskajā situācijā, kaut vai pamatojoties tikai uz atbildētājas sniegto pretrunīgo informāciju, atbildētāja nodrošina ārvalstīs emitētu akciju turēšanu un prasītāja rīkojums nemaz netiktu izpildīts.

[1.17] Atbildētāja 2020.gada 14.septembra atbildē uz papildu informācijas pieprasījumu norādīja, ka prasītājam piederošo akciju turēšanu uz to pārdošanas brīdi nodrošināja "/nosaukums/". No minētā netieši secināms, ka atbildētāja spēja nodrošināt akciju turēšanu arī pie cita tās sadarbības partnera.

[1.18] Prasītāja finanšu instrumenta konta izdrukā saistībā ar veiktajiem akciju darījumiem kā darījuma partneris norādīts "/nosaukums/".

[1.19] Atbildot uz pieprasījumu, 2020.gada 1.oktobrī "/nosaukums/" sniedza atbildi, ka "/nosaukums/" ir veikusi pilnīgu pārbaudi klientu datu bāzē un nevarēja atrast nevienu ierakstu, ka prasītājs jebkad būtu atvēris kontu "/nosaukums/". Nedz arī ir jebkādu ierakstu par "/nosaukums/" apkalpošanu vai jebkādu darījumu veikšanu tieši saistībā ar prasītāju kā šīs firmas klientu. Savukārt, pēc tam, kad "ViewTrade" tika nosūtīta atbildētājas finanšu konta izdruka, kurā kā akciju darījumos iesaistītais atbildētājas partneris norādīts "/nosaukums/", tika saņemta atbilde, ka "/nosaukums/" arī nav nekādas partnerattiecības ar atbildētāju un saistība ar minēto darījumu.

Līdzīga atbilde tika saņemta arī no "/nosaukums/", norādot, ka nav iespējams atrast jebkādus dokumentus vai ierakstus pēc sniegtās informācijas.

Tādējādi atbildētājas ietvertā informācija finanšu konta izdrukā neatbilst faktiskajiem apstākļiem, proti, tā nav patiesa - "/nosaukums/" nav bijis darījuma partneris nevienā darījumā (akciju pirkšana un atsavināšana), kas norādīts finanšu instrumentu konta izdrukā.

[1.20] 2018.gada 17.maijā atbildētājas privātbankiere pārsūtīja prasītājam adresētu atbildētājas e-pastu no newaccounts@interactivebrokers.com, paskaidrojot, ka saņemti jautājumi no atbildētājas brokeriem saistībā par amerikāņu vērtspapīriem.

Ņemot vērā to, ka prasītājs tajā laikā bija tikai AMD akciju īpašnieks, kas emitētas ASV, tika lūgts " /nosaukums/ (US) LLP" pieprasīt ziņas no "InteractiveBrokers", lai noskaidrotu, vai prasītājam piederošās akcijas jau 2018.gada maijā netika pārvestas glabāšanai citam bankas sadarbības partnerim.

"InteractiveBrokers" 2020.gada 27.oktobrī, atbildot uz informācijas pieprasījumu, paskaidroja, ka "InteractiveBrokers" konts prasītāja vārdā vai prasītāja labā netika atvērts.

[1.21] Prasītājs izteicis savas šaubas par to, vai vēršanās pie diviem iespējamiem akciju turētājiem ir uzskatāma par pietiekamu atbildētājas rīcību līguma noteikumu izpildes kontekstā. Līdztekus tam atbildētāja šīs darbības ir veikusi novēloti, pēdējā brīdī pirms darījumu partnera noteiktā galējā termiņa prasītāja akciju turēšanai, proti, 2018.gada 20.jūlija.

[1.22] Pieņemot, ka atbildētāja uzskatīja, ka vairs nevar nodrošināt prasītāja akciju turēšanu, atbildētājas pienākums līguma 5.19.punkta (2018.gada 3.janvāra redakcijā) ietvaros bija paziņot par to prasītājam, dodot laiku vismaz piecas darba dienas akciju pārdošanai vai pārvešanai pie cita turētāja.

[1.23] Nav tādu pierādījumu, kas apstiprinātu, ka atbildētāja laika periodā līdz 2018.gada 16.jūlijam, kad, kā pati apgalvo, ir ievietojusi paziņojumu prasītāja internetbankā ar uzaicinājumu nekavējoties rīkoties, būtu jebkādā veidā centusies sazināties ar prasītāju un informēt viņu par radušos situāciju.

Atbildētājas atsaukšanās uz nesekmīgiem mēģinājumiem sazināties telefoniski ir vērtējama kritiski, jo prasītāja saglabātā sarakste ar atbildētāju vairāku gadu garumā apliecina to, ka saziņa e-pastā visā sadarbības laikā ir kalpojusi par galveno saziņas formu starp prasītāju un atbildētāju.

Mēģinājums sazināties ar prasītāju telefoniski nav uzskatāms par atbilstošu un pietiekamu paziņošanas veidu, lai varētu apgalvot, ka atbildētāja ir izpildījusi līguma 5.19.punktu; nenozīmē, ka informācija ir uzskatāma par klientam nodotu un klienta saņemtu līguma (2018.gada 3.janvāra redakcijā) 7.6.punkta izpratnē; nedod pietiekamu pamatu uzskatīt, ka prasītājs nav bijis sasniedzams.

[1.24] Prasītājam nav bijis iespējams iepazīties ar atbildētājas 2018.gada 16.jūlijā internetbankā it kā ievietoto paziņojumu, uz kuru atbildētāja atsaucas, jo prasītājam kopš 2018.gada augusta beigām vairs nav pieejas internetbankai un atbildētāja atteicās izsniegt prasītājam jebkādus saziņu apliecinošos dokumentus.

[1.25] Atbildētājas paziņojums, uz kuru tā norāda savā 2020.gada 23.jūlija vēstulē, par nekavējošas prasītāja rīcības nepieciešamību, kad vēl pieļaujama to turēšana pie bankas sadarbības partnera, jau pēc savas būtības neatbilst līguma 5.19.punkta noteikumiem.

[1.26] Ne atbildētāja, ne komisija nepaskaidro, kas ir kavējis atbildētāju informēt prasītāju rakstiski e-pastā vai ar paziņojumu internetbankā visā laika periodā līdz pat 2018.gada 16.jūlijam.

Atbildētāja nav veikusi nekādas darbības prasītāja informēšanai līdz pat 2018.gada 16.jūlijam, lai gan līguma 5.19.punktā ir noteikts konkrēts termiņš, kādā atbildētājai ir jāpaziņo prasītājam par akciju turēšanas pārtraukšanu, dodot laiku prasītājam nepieciešamo darbību veikšanai. No līguma 5.19.punkta neizriet atbildētājas tiesības noteikt prasītājam divu dienu termiņu akciju pārdošanai vai pārvešanai pie cita turētāja, kā tas izriet no komisijas atbildes vēstules.

[1.27] Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums ne tikai neuzlika par pienākumu atbildētājai veikt jebkādas darbības ar prasītājam piederošajām akcijām, bet tieši aizliedza jebkādu darbību veikšanu ar tām.

[1.28] Atbildētāja nebija pārtraukusi darījuma attiecības ar prasītāju, bet gan tikai pieņēmusi lēmumu par atturēšanos no darījuma veikšanas.

[1.29] Atbildētājas rīcībā ir konstatējami visi zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumi:

1) tiesību aizskārēja neatļautu un neattaisnojamu, pat prettiesisku darbību kopums, jo atbildētāja ir pārkāpusi līguma 5.19. un 15.2.4.punktu, neievērojot līgumā noteikto iepriekšējās paziņošanas termiņu un nedodot prasītājam līgumā noteikto laiku akciju pārvešanai pie cita turētāja vai pārdošanai, bez prasītāja rīkojuma pārdevusi viņam piederošās akcijas. Līdztekus tam, līguma 5.19.punktā noteiktajam termiņam neatbilstošais paziņojums esot ievietots prasītāja internetbankā laikā, kad atbildētāja bija noteikusi prasītājam operāciju aizliegumu ieguldījumu kontos, kas nozīme, ka prasītājam nebija nekādu iespēju veikt jebkādas darbības, pat ja viņš 2018.gada 16.jūlija paziņojumu būtu saņēmis;

2) zaudējumu esība - atbildētājas rīcības rezultātā prasītājam nodarīti zaudējumi vismaz 2 619 376,08 EUR apmērā kā atrautā peļņa, kas tiktu gūta, ja prasītājs būtu varējis šīs akcijas realizēt vēlāk par daudz izdevīgāku cenu;

3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību - atbildētājas neatļautās un prettiesiskās rīcības rezultātā prasītājam piederošs finanšu instruments - akcijas tika atsavinātas tieši pirms to cenu kāpuma, tādejādi nodarot zaudējumus atrautās peļņas jeb sagaidāmās peļņas apmērā.

[1.29.1] Konkrētajā lietā akciju vērtības kāpums bija paredzams jau tiesību aizskāruma brīdī, ņemot vērā straujo tehnoloģiju attīstību. Tādējādi prasītājam atrautā peļņa bija ne tikai paredzama, bet tās apmērs ir arī reāli pastāvošs un pierādāms.

[1.29.2] Zaudējumu novērtēšanai jeb atrautās (negūtās) peļņas aprēķinam tiek izmantota ienākumu pieeja (ieņēmumu diskontēšanas metode).

Kā iespējamais atskaites punkts negūtās peļņas aprēķinam tiek ņemts vērā atbildētājas 2020.gada 17.decembri izsūtītais paziņojums prasītājam par darījuma attiecību pārtraukšanu, pēc kura ar visaugstāko ticamības pakāpi prasītājs būtu atsavinājis sev piederošās akcijas. Atbildētājas paziņojums par darījuma attiecību pārtraukšanu ar prasītāju uzskatāms par paziņotu ne ātrāk kā 2020.gada 28.decembrī, savukārt prasītājs faktiski atbildētājas paziņojumu saņēma un būtu iniciējis akciju atsavināšanu krietni vēlāk - 2021.gada 11.janvārī.

Laika periodā no 2020.gada 28.decembra līdz 2021.gada 11.janvārim prasītājam piederošo akciju vērtība bija sākot no 91,39 USD par vienu akciju līdz pat 97,19 USD par vienu akciju. Tādejādi vidējā vienas akcijas vērtība laika periodā no 2020.gada 28.decembra līdz 2021.gada 11.janvārim bija 94,29 USD, kas ir nedaudz virs vidējās akcijas vērtības 94,08 USD laika periodā no 2020.gada 13.novembra līdz 2021.gada 16.februārim.

Tādejādi prasītājam piederošo akciju vērtība brīdī, kad ar vislielāko ticamības pakāpi prasītājs tās būtu atsavinājis, būtu sasniegusi 3 686 739 USD jeb 3 181 514,50 EUR.

Prasītājam izmaksātā vērtība no akciju atsavināšanas ir 651 406 USD jeb 562 138,42 EUR.

Tādejādi atrautās peļņas jeb atlīdzināmo zaudējumu apmērs prasītājam ir nosakāms 3 035 333 USD apmērā jeb 2 619 376,08 EUR pēc Eiropas

Centrālās bankas kursa 2018.gada 19.jūlijā (1 EUR = 1,15880USD).

[1.30] Prasība pamatota ar 2013.gada 17.oktobra līguma par finanšu instrumentu konta atvēršanu un finanšu instrumentu darījumu izpildi 5.19., 7.2., 7.6., 15.2.4., 24.3.punktu, Civillikuma 1770., 1771., 1772., 1775., 1779., 1784., 1785., 1789.pantu, un Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 32.panta pirmo un trešo daļu.

[2] Lietā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētāja prasību pilnībā neatzīst un lūdz to noraidīt.

Paskaidrojumos norādīti šādi apstākļi un argumenti.

[2.1] Šobrīd var pārliecināties, ka, slēdzot līgumu, prasītājs apzināti neatklāja atbildētājai informāciju par veiktajām darbībām, kuras ASV tiesa vēlāk kvalificējusi kā konspirāciju noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā.

Atbildētāja uzskata, ka prasītājs apzinājās, ka, šādas informācijas atklāšanas gadījumā, līgums nebūtu noslēgts, bet atbildētāja darījuma attiecības ar viņu izbeigtu.

Atbildētājas ieskatā prasītājs rīkojās arī nelabticīgi, nesniedzot tai informāciju par ASV celtajām apsūdzībām, lai arī šī informācija bija būtiska un prasītājs, pēc apsūdzību celšanas, vēl līdz 2018.gada 29.maijam neatradās ieslodzījumā.

Ņemot vērā celto apsūdzību raksturu, prasītājs nevarēja neapzināties, ka viņam piederošo vērtspapīru turēšana finanšu institūcijās kļūs apgrūtināta vai pat neiespējama.

[2.2] Prasītājs nav izpratis atbildētājas sadarbības partneru būtību, kā rezultātā ir sniedzis tiesai maldinošu informāciju. Prasītājs prasībā ir maldinājis tiesu par prasībai pievienotās sarakstes ar "/nosaukums/", "/nosaukums/" un "/nosaukums/" nozīmi un mazticams, ka to nav apzinājies.

Atbilstoši līguma noteikumiem, klientu finanšu instrumentu turēšana var tikt nodrošināta tā saucamā kopējā kontā, neidentificējot turētājam bankas klientus (šāda turēšanas kārtība bija pie "/nosaukums/") vai nodalītos sub-kontos, identificējot turētājam atbildētājas klientus (šāda turēšanas kārtība tika paredzēta pie "/nosaukums/").

Tādējādi, "/nosaukums/", "/nosaukums/" un "/nosaukums/" pēc būtības norādītais, ka prasītājs nav identificējams kā to klients, nav pretrunā ar bankas iepriekš prasītājam un uzraudzības iestādei paskaidroto.

[2.2.1] "/nosaukums/" un "/nosaukums/" gadījumā akcijas glabātas kopējā kontā un darbības ar tām veiktas kā ar kopējā kontā uzskaitītām akcijām, savukārt "/nosaukums/" gadījumā turētājs nav akceptējis prasītāju.

[2.3] Uz akciju iegādes un atsavināšanas brīdi, akciju turēšanu atbildētājai nodrošināja ārvalsts finanšu institūcija "/nosaukums/". Savukārt "/nosaukums/" tobrīd prasītājam nodrošināja darījumu izpildes pakalpojumus attiecībā uz akcijām, kas tika turētas pie "/nosaukums/", kā arī uzturēja komunikāciju starp šo akciju turētāju un atbildētāju.

[2.4] 2018.gadā akciju turētājs "/nosaukums/" pārtrauca jebkādu darbību, saistītu ar Latvijas Republikā reģistrētām juridiskajām personām. Līdz ar ko atbildētājas klientu, tajā skaitā arī prasītāja, akciju atrašanās "/nosaukums/" pēc 2018.gada 20.jūlija nebija pieļaujama.

Līdz norādītajam terminam atbildētājas klientu akcijas tika pārvestas citai ārvalsts finanšu institūcijai "/nosaukums/", pēc tam, kad klienti bija akceptēti atbilstoši tās iekšējām procedūrām, tajā skaitā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas ("AML") jomā.

Prasītāja gadījumā, 2018.gada 27.jūnijā atbildētāja no "/nosaukums/" saņēma atteikumu, bez sīkāka paskaidrojuma.

[2.5] Pēc 2018.gada 27.jūnijā saņemtā "/nosaukums/" atteikuma atbildētāja vairākkārtīgi neveiksmīgi mēģināja sazināties ar prasītāju telefoniski.

[2.6] Nolūkā nodrošināt prasītāja kā klienta akciju pārvešanu, atbildētāja pati vērsās citā ārvalsts finanšu institūcijā - "AS /nosaukums/", taču 2018.gada 10.jūlijā saņēma prasītāja akceptēšanas atteikumu arī no "AS /nosaukums/". Šajā atteikumā jau konkrēti bija atsauce uz publiskotu informāciju krimināllietas sakarā.

[2.7] Situācijā, kad prasītāja akciju turēšanas termiņš pie "/nosaukums/" tuvojās beigām un to pārvešana citām ārvalstu finanšu institūcijām bija neiespējama paša prasītāja radīta iemesla dēļ, atbildētāja veica vēl vienu mēģinājumu sazināties ar prasītāju. Attiecīgs paziņojums ar uzaicinājumu nekavējoties rīkoties 2018.gada 16.jūlijā tika ievietots prasītāja internetbankā.?

[2.7.1] Saziņa ar prasītāju internetbankā un pa telefonu bija pušu noslēgtajam līgumam atbilstošs un praksē izmantots saziņas veids, taču komunikācijas veida izvēlei šajā gadījumā nebija nekādas nozīmes. No 2018.gada 29.maija līdz 2018.gada 16.augustam prasītājs atradās ieslodzījumā ASV, ko savā prasībā tas izvēlējies noklusēt. Līdz ar to jebkāda saziņa ar prasītāju šajā laika periodā jebkurā gadījumā nebija iespējama, turklāt prasītājs iepriekš bija izvēlējies neatklāt atbildētājai apsūdzības celšanas faktu, un ziņas par prasītāja nonākšanu ieslodzījumā atbildētājai nesniedza arī vēlāk.

[2.8] Lēmums pārdot prasītājam piederošās akcijas tika pieņemts un tās tika pārdotas par Nasdaq biržas tirgus cenu, ņemot vērā, ka to turēšana līdzšinējā veidā vairāk nebija iespējama, nebija iespējama to pārvešana turēšanai citai ārvalstu finanšu institūcijai un saziņa ar klientu nebija iespējama.

Pieņemot lēmumu veikt akciju pārdošanu, tika ņemts vērā, ka atbildētājai nav saprātīgas alternatīvas akciju pārdošanai, pārdodamās akcijas tiek kotētas biržā un to ikdienas tirdzniecības apjoms ir pietiekami liels, lai prasītājs nepieciešamības gadījumā varētu vienkārši un ātri atgūt īpašumā attiecīgu akciju portfeli.

[2.9] Pēc naudas līdzekļu ieskaitīšanas prasītāja kontā, salīdzinot ar 2018.gada 19.jūliju, konkrēto akciju cena bija pat zemāka kā akciju pārdošanas brīdī.

2018.gada 24.jūlijā pie fondu biržas atvēršanas vienas akcijas cena bija 16,75 USD, zemākā cena bija 16,11 USD, bet pie fondu biržas slēgšanas - 16,19 USD.

2018.gada 25.jūlijā pie fondu biežas atvēršanas vienas akcijas cena bija 16,30 USD, zemākā cena - 15,72 USD, bet pie fondu biržas slēgšanas - 16,05 USD.

[2.10] Līguma noteikumi paredz virkni gadījumu, kad prasītāja kā klienta finanšu instrumenti var tikt pārdoti bez klienta piekrišanas.

[2.11] Lietā nav konstatējama zaudējuma esamība, jo nevar tikt uzskatīti par atbildētājas nodarītajiem zaudējumiem akciju pārdošanu, kura notikusi par tirgus vērtību un no akciju pārdošanas iegūtie naudas līdzekļi 100 % apmērā ir tikuši ieskaitīti prasītāja kontā.

[2.12] No atbildētājas puses nav konstatējama prettiesiski vainojama darbība, jo paša prasītāja iepriekšējās rīcības dēļ (prasītājs iesaistījies noziedzīgā darbībā, par ko arī ticis sodīts) nebija iespējams nodot atbildētājas sadarbības partneru turēšanā prasītājam piederošās akcijas, līdz ar ko atbildētāja bija spiesta pārdot akcijas par tirgus vērtību un ieskaitīt naudas līdzekļus prasītāja kontā.

[2.13] Lietā nav iegūti pierādījumi ne atbildētājas prettiesiski vainojamai rīcībai, ne cēloniskam sakaram starp atbildētājas rīcību un zaudējuma rašanos, kā arī nav konstatējami paši zaudējumi. Līdz ar to arī nav pamats atbildētājas atbildībai par zaudējumiem.

[3] Tiesas sēdēs prasītāja pārstāves uzturēja prasību un lūdza to apmierināt.

Atbildētājas pārstāvis tiesas sēdēs prasību neatzina.

Motīvu daļa

[4] Noklausījusies pušu pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdē, liecinieces liecības un izvērtējusi rakstveida pierādījumus civillietā, tiesa atzīst, ka

prasība ir noraidāma.

[5] Lietā nav strīda par šādiem faktiem:

- prasītājs bija atbildētājas klients;
- 2013.gada 17.oktobrī puses parakstīja iesniegumu un prasītājs - Finanšu instrumentu konta atvēršanas un finanšu instrumentu darījumu izpildes noteikumus (turpmāk - Noteikumi);
- prasītājam pie atbildētājas bija atvērts finanšu instrumentu konts;
- 2017.gada 26.jūnijā prasītājs ar atbildētājas starpniecību iegādājās akcijas - "/nosaukums/, Inc" 39 100 akcijas par 551 318,34 USD;
- akcijas ir finanšu instruments;
- atbildētāja izmantoja ārvalsts finanšu institūcijas "/nosaukums/" kā starpnieka pakalpojumus akciju turēšanai;
- līguma noteikumi grozīti 2018.gada 3.janvārī ar Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumiem;
- ASV uzsāktajā krimināllietā Nr.2:17-cr-233 2018.gada 24.maijā prasītājam izvirzītas vairākas apsūdzības par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu;
- prasītājs atradās apcietinājumā no 2018.gada 29.maija līdz 2018.gada 16.augustam;
- atbildētāja pēc savas iniciatīvas 2018.gada 19.jūlijā atsavināja prasītājam piederošās akcijas par 651 406 USD, ko ieskaitīja prasītāja kontā Nr.LV06PARX0003307491141;
- ar ASV Apgabala tiesas Ohaio Dienvidu apgabala Austrumu rajona 2019.gada 30.jūlija spriedumu prasītājs atzīts par vainīgu par sazvērestību noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai;
- ar Ekonomisko lietu tiesas 2021.gada 13.septembra lēmumu lietā Nr.11816015818, lietvedības Nr.K75-0071-21 prasītājam piederošie naudas līdzekļi 654 416,88 USD, kas atradās AS "Citadele banka" kontā Nr./konta numurs/, atzīti par noziedzīgi iegūtu mantu, konfiscēti valsts labā, nolemjot iegūtos līdzekļus ieskaitīt valsts budžetā.

[6] Atbilstoši iesnieguma 8.punktam, parakstot un iesniedzot iesniegumu, prasītājs apliecināja, ka viņš ir iepazinies ar Noteikumiem, tiem piekrīt un apņemas sekot grozījumiem tajos; prasītājs konkrēti ir iepazinies ar Noteikumu 6.punktu un piekrīt noteikumiem, kas izklāstīti Noteikumos, saskaņā ar kuriem atbildētāja un tās piesaistītie starpnieki nodrošina prasītāja aktīvu turēšanu un ir tiesīgi apgrūtināt un / vai izmantot prasītāja aktīvus; ar Noteikumu 19.punktu un piekrīt noteikumiem, kas izklāstīti Noteikumos, saskaņā ar kuriem atbildētāja risina domstarpības ar prasītāju saistībā ar iesniegto vai izpildīto rīkojumu; ir iepazinies un ir pienācīgi informēts par procedūru, kādā atbildētāja veic informācijas apmaiņu ar prasītāju, piekrīt finanšu instrumentu darījumu rīkojumiem; līguma saturs, būtība, sekas tika apspriests un līgums uzskatāms par taisnīgu, abpusēji izdevīgu.

Saskaņā ar Noteikumu 1.15.punktu iesniegums un Noteikumi kopā veido līgumu par finanšu instrumentu kontu atvēršanu un finanšu instrumentu darījumu veikšanu.

Atbilstoši Noteikumu 6.11.punktam atbildētāja nodrošina ārpus Latvijas robežām izdotos finanšu instrumentus, izmantojot ārzemju starpniekus. Finanšu instrumenti, kas tiek turēti ārzemju starpnieku uzraudzībā tiek uzskaitīti kontā, kas atvērts atbildētājas vārdā, tomēr atbildētāja norāda, ka tos tur par labu saviem klientiem.

Noteikumu 22.7.punktā noteiktas atbildētājas tiesības vienpusēji grozīt Noteikumus vai Pakalpojuma līgumu paziņojot prasītājam ne vēlāk kā 10 kalendārās dienas pirms spēkā stāšanās.

Noteikumi un, līdz ar to, līgums grozīts ar Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumiem, kuru 5.12.punktā noteikts, ka atbildētāja nodrošina finanšu instrumentu turēšanu, izmantojot ārzemju starpniekus. Arī paši starpnieki finanšu instrumentu turēšanai var piesaistīt citas personas. Atbildētāja nav atbildīga par starpnieku un apakšstarpnieku darbību. Atbildētāja var turēt prasītājam piederošos finanšu instrumentus uz atbildētājas vārda atvērtā kontā pie starpnieka kopā ar citiem atbildētājas klientiem piederošiem finanšu instrumentiem, neidentificējot atsevišķiem klientiem piederošos finanšu instrumentus, vai arī atverot katram klientam atsevišķu subkontu.

Tādējādi gan Noteikumu 6.11.punkts, gan Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumiem 5.12.punkts konkrēti noteic, ka atbildētāja nodrošina finanšu instrumentu turēšanu, nevis pati, bet izmantojot ārzemju starpniekus.

Saskaņā ar atbildētājas 2022.gada 24.maija izziņu atbildētāja, neizmantojot starpnieku, nemaz nevarēja nodrošināt prasītāja akciju turēšanu, jo nebija ASV centrālā depozitārija tiešais biedrs, nedz arī banka vai brokeru sabiedrība, kurai ir piekļuve centrālajam depozitārijam, kurā reģistrētas prasītājam piederošās akcijas, kas ir priekšnosacījumi ASV emitētu akciju turēšanai.

Turklāt lietā nav pierādījumu, kas apstiprinātu prasībā norādīto, ka atbildētāja pati nodrošina vai ir tiesīga nodrošināt ārvalstīs emitētu akciju turēšanu.

Tāpat arī, pamatojoties uz Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 5.12.punktu, tajā skaitā tajā ietvertajām atbildētājas tiesībām turēt prasītājam piederošos finanšu instrumentus uz atbildētājas vārda atvērtā kontā pie starpnieka kopā ar citiem atbildētājas klientiem piederošiem finanšu instrumentiem, neidentificējot atsevišķiem klientiem piederošos finanšu instrumentus, par nepamatotu atzīstams prasības pieteikumā paustais viedoklis, ka atbildētājas finanšu konta izdrukā norādītā informācija nav patiesa, jo saskaņā ar "/nosaukums/" sniegto informāciju tā nav bijusi darījuma partneris ne prasītāja akciju pirkšanas, ne atsavināšanas darījumā. Minētais attiecas arī uz to, ka "/nosaukums/" nav identificējusi prasītāju kā klientu. Līdz ar to nav tiesiska pamata atzīt, ka atbildētāja sniegusi faktiskajai situācijai neatbilstošas ziņas par akciju tērētāju līdz akciju atsavināšanas brīdim.

[7] Lietā ir strīds, vai atbildētāja tiesiski pārdeva prasītājam piederošās akcijas.

[7.1] Saskaņā ar Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 5.19.punktu atbildētāja jebkurā brīdī ir tiesīga atteikties no kādu finanšu instrumentu turēšanas, kuru atbildētāja iepriekš ir nodrošinājusi. Ja kontā ir finanšu instrumenti, kuru turēšanas pakalpojumu atbildētāja vairs nepiedāvā, atbildētāja paziņo par to prasītājam, nosakot termiņu, kas nav īsāks par piecām darba dienām finanšu instrumentu pārdošanai vai pārvešanai pie cita turētāja.

Šo noteikumu 15.2.4.punktā noteiktas atbildētājas tiesības bez prasītāja rīkojuma, bez tiesas vai izsoles starpniecības un bez atsevišķa brīdinājuma pārdot finanšu instrumentu kontā esošos finanšu instrumentus par brīvu cenu - atbildētājai regulējamos tirgos, starpbanku tirgos vai ārpus tiem pieejamo tirgus cenu vai cenu, kas atbildētājas ieskatā ir vistuvāk to reālajai tirgus vērtībai par labu trešajai personai vai par labu sev, brīvi nosakot finanšu instrumentu realizācijas kārtību, ja atbildētāja vairs nesniedz kāda finanšu instrumenta turēšanas pakalpojumu un prasītājs atbildētājas noteiktajā termiņā nav iesniedzis rīkojumu par finanšu instrumentu pārdošanu vai pārvedumu citam turētājam. Šajā gadījumā atbildētāja ir tiesīga pārdot finanšu instrumentus, kuru turēšanas pakalpojums vairs netiek sniegts.

Tādējādi, piemērojot Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 5.19.punktu, ir nosakāms ne mazāk kā piecu darba dienu termiņš finanšu instrumentu pārdošanai vai pārvešanai pie cita turētāja. Savukārt, piemērojot šo noteikumu 15.2.4.punktu, atbildētāja nav ierobežota termiņa noteikšanā.

Saskaņā ar atbildētājas paskaidrojumiem pēc 2108.gada 20.jūlija akciju turēšana ārvalsts finanšu institūcijā "/nosaukums/" nebija iespējama, jo minētā institūcija pārtrauca sadarbību ar atbildētāju, ko apstiprina Finanšu kapitāla tirgus komisijas 2021.gada 19.marta atbilde prasītājam un "/nosaukums/, Inc" 2020.gada 4.septembra atbilde. "/nosaukums/, Inc" atbildē norādīts, ka "/nosaukums/, Inc" un tā klīringa uzņēmums "/nosaukums/" pieņēma lēmumu pārtraukt visas un jebkādas darbības Latvijā, kā rezultātā tika slēgtas esošās klientu attiecības un pieprasīts atbildētājai meklēt

alternatīvus pasākumus, pārvietojot tās aktīvus un slēdzot kontu.

Tiesa atzīst par nepamatotu prasītāja pārstāves viedokli, ka "/nosaukums/, Inc" 2020.gada 4.septembra atbilde nav izmantojama pierādīšanā.

Tiesai nav objektīva pamata apšaubīt, ka atbildē norādītais uzņēmums ir ārvalsts finanšu institūcija ar nosaukumu "/nosaukums/", kas, pirms akciju atsavināšanas, bija atbildētājas izmantots starpnieks akciju turēšanā. Turklāt prasītāja puse nav iesniegusi pierādījumus, kas pamatotu tās iebildumus un paustās šaubas par "/nosaukums/, Inc" tiesībām sniegt informāciju "/nosaukums/" vārdā un sniegtās informācijas attiecināmību uz akciju turētāju.

Ņemot vērā minēto un tā kā lietā nav strīda, ka atbildētāja sniedza prasītājam akciju turēšanas pakalpojumu, izmantojot starpnieku, un tieši ārvalsts finanšu institūciju "/nosaukums/", tiesa atzīst par pierādītu, ka akciju turēšana līdzšinējā veidā, proti, izmantojot "/nosaukums/" starpniecību, turpmāk vairs nebija iespējama.

Attiecībā uz akciju pārvešanu turēšanai pie cita starpnieka, lietā iegūti pierādījumi, ka atbildētāja, nolūkā nodrošināt akciju pārvešanu no "/nosaukums/", savlaicīgi vērsās "/nosaukums/", taču 2018.gada 27.jūnijā saņēma nemotivētu atteikumu. Papildus lietā iegūti pierādījumi, ka atbildētāja, ar tādu pašu nolūku, vērsās arī ārvalsts finanšu institūcijā "AS /nosaukums/", taču 2018.gada 10.jūlijā saņēma tās atteikumu ar atsauci uz interneta resursos pieejamo informāciju par prasītāja iesaisti kriminālietā saistībā ar nelikumīgi iegūtu naudas līdzekļu legalizāciju, kas dod pamatu secināt, ka "AS /nosaukums/" atteikums konta atvēršanai balstīts uz publiski pieejamo, negatīvo informāciju par prasītāju.

Tādejādi tiesa atzīst par pierādītu, ka atbildētāja pēc "/nosaukums/" informācijas par tās kā starpnieka pakalpojuma pārtraukšanu, nespēja sniegt prasītājam akciju turēšanas pakalpojumu iepriekšējā veidā, kas secīgi atbilst Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 15.2.4.punkta satura tvērumam.

[7.2] Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 7.1.punktā noteikts, ka informācijas apmaiņai puses var izmantot saziņas līdzekļus, kas atbilstoši minēto noteikumu 1.22.punktam ir iesniegumā norādītie vai vēlāk atbildētājai pieņemamā formā paziņotie prasītāja saziņas līdzekļi, kā arī tālrunis un noteikumos paredzētajos gadījumos - elektroniskā tirdzniecības platforma (1.28.punkts).

Iesniegumā norādīti šādi saziņas līdzekļi elektroniskā formā:

a) ar attālinātās konta pārvaldīšanas starpniecību, kas atbilstoši Noteikumu 1.35.punktam ir internetbanka vai DIGI::FIRMA;
b) telefons;
c) e-pasts /elektroniskā pasta adrese/

Turklāt atbilstoši Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 7.2.punktam, paziņojot prasītājam personīgi adresētu informāciju pa kādu no saziņas līdzekļiem, priekšrokas dodama internetbankai. Atbildētāja ir tiesīga uzskatīt, ka prasītājam ir regulāra piekļuve internetam, ja prasītājs ir paziņojis atbildētājai savu e-pasta adresi, uzsācis lietot internetbanku vai platformu (7.4.punkts).

Saskaņā ar minēto noteikumu 7.6.punktu jebkura atbildētājas informācija tiek uzskatīta par prasītājam nodotu un prasītāja saņemtu brīdī, kad tā tiek paziņota ar saziņas līdzekļiem.

Tādējādi līgums paredz vairāku veidu saziņas līdzekļus un nenoteic, ka primāri saziņai starp pusēm izmantojams e-pasts. Arī tas, ka iepriekš pušu komunikācija pamatā notikusi, izmantojot e-pasta starpniecību, nerada pamatu to atzīt par prioritāru saziņas līdzekli, tajā skaitā pieprasīt, lai atbildētāja saziņu veic tikai izmantojot prasītāja e-pastu.

Tāpat arī, ņemot vērā to, ka telefons ir norādīts līgumā kā viens no saziņas līdzekļiem, par nepamatotu atzīstams prasības pieteikumā paustais viedoklis, ka telefoniska saziņa nav uzskatāma par atbilstošu un pietiekamu paziņošanas veidu, un nedod pietiekamu pamatu uzskatīt, ka prasītājs nav bijis sasniedzams. Turklāt Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 7.8.punktā noteikts prasītāja pienākums nodrošināt, lai atbildētājai būtu iespēja jebkurā brīdī sazināties ar prasītāju pa saziņas līdzekļiem.

Saskaņā ar liecinieces /vārds uzvārds/ liecībām tiesas sēdē viņa, strādājot pie atbildētāja, bija prasītāja privātbaņķiere un pamatā centās sazināties ar prasītāju tieši telefoniski. Kad bija jautājumi no brokeru nodaļas par vērtspapīriem, lieciniece centās no atbildētājas fiksētā tālruņa sazvanīt prasītāju, bet neviens mēģinājums nebija veiksmīgs. Jautājums internetbankā bija inicēts no brokeriem.

Tiesai nav objektīva pamata neticēt liecinieces liecībām, ka jautājuma par akciju turētāju pēc 2108.gada 20.jūlija risināšanai, viņa mēģināja sazināties ar prasītāju telefoniski. Turklāt neatkarīgi no tā lietā ir pierādīts, ka atbildētāja 2018.gada 16.jūlijā bija internetbankā ievietojusi prasītājam paziņojumu par finanšu instrumentu glabājuma pakalpojuma pārtraukšanu. Minētajā paziņojumā atbildētāja darīja zināmu, ka, sākot ar 2018.gada 23.jūliju, vairs nesniegs ASV un Kanādas iekšējo tirgu finanšu instrumentu glabāšanas pakalpojumus prasītāja finanšu instrumenta kontā. Vienlaicīgi atbildētāja lūdza prasītāju iesniegt atbildētājai rīkojumu par finanšu instrumentu pārvedumu citam turētājam vai par finanšu instrumentu pārdošanu un informēja prasītāju, ka rīkojuma neiesniegšanas gadījumā līdz 2018.gada 18.jūlijam, atbildētāja būs spiesta pārdot finanšu instrumentus.

Prasības pieteikumā norādītais, ka pieeja internetbankai viņam tika liegta 2018.gada augusta beigās (pēc tam, kad prasītājs darīja zināmu atbildētājai, ka ir konstatējis akciju pārdošanas faktu), apstiprina, ka līdz tam prasītājam bija pieeja internetbankai.

Tā kā internetbanka ir viens no līgumā noteiktajiem pušu saziņas līdzekļiem, kā arī ņemot vērā to, ka saskaņā ar Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 7.5.punktu prasītājam ir pienākums regulāri ieskatīties internetbankā, lai iepazītos ar atbildētājas paziņoto informāciju, tiesa atzīst, ka atbildētāja, atbilstoši minēto noteikumu 15.2.4.punktam, nodrošinājusi prasītājam iespēju atbildētājas noteiktajā terminā iesniegt rīkojumu par finanšu instrumentu pārdošanu vai pārvedumu citam turētājam. Fakts, ka prasītājs šo iespēju nav izmantojis, nevar būt par pamatu atzinumam, ka atbildētāja nav rīkojusies atbilstoši noligtajam un secīgi nepamatoti piemērojusi Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 15.2.4.punktu, pārdodot akcijas.

Turklāt, kā vēlāk noskaidrots, prasītājs attiecīgajā laika periodā atradās apcietinājumā ASV, kas ir apstāklis, kas nepakļaujas atbildētāja ietekmei.

[7.3] Attiecībā uz atbildētājas 2018.gada 10.jūlijā noteikto operāciju aizliegumu prasītāja darbībām ieguldījumu kontos, tiesa ņem vērā, ka 2018.gada 10.jūlijā atbildētāja saņēma "AS /nosaukums/" atteikumu akciju pārvešanai ar atsauci uz interneta resursos pieejamo informāciju par prasītāja iesaisti kriminālietā saistībā ar nelikumīgi iegūtu naudas līdzekļu legalizāciju.

No lietā iesniegtās ASV valdības oficiālās mājas lapas izdrukas ar tās tulkojumu redzams, ka 2018.gada 24.maijā tajā bija publicēta informācija, ka prasītājs apsūdzēts par sazvērestību noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas nolūkā.

Atbilstoši Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 20.2.6.punktam atbildētāja ir tiesīga pārtraukt vai ierobežot pakalpojumu sniegšanu, ja atbildētājai ir aizdomas, ka prasītājs nodarbojas ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai legalizācijas mēģinājumu, vai arī veic negodīgus vai manipulatīvus darījumus.

Tā kā atbildētājas 2018.gada 10.jūlijā noteiktais operāciju aizliegums bija noteikts prasītāja darbībām ieguldījumu kontos, kā arī ņemot vērā, ka atbildētāja nespēja turpmāk nodrošināt akciju turēšanu līdzšinējā veidā vai to pārvešanu turēšanai pie citas ārvalstu finanšu institūcijas, atbildētāja bija tiesīga piemērot Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 15.2.4.punktu neatkarīgi no 2018.gada 10.jūlijā noteiktā operāciju aizlieguma.

Savukārt, attiecībā uz prasības pieteikumā norādīto, ka Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums aizliedza atbildētājai jebkādu darbību veikšanu ar akcijām, tiesa konstatē, ka lietā nav pierādījumu šāda aizlieguma esamībai akciju pārdošanas brīdī. Komisijas 2021.gada 19.marta vēstulē norādīts, ka Finanšu izlūkošanas dienesta rīkojumu par lēmumu uzsākt atturēšanos un noziedzīgi iegūtu līdzekļu pagaidu iesaldēšanu atbildētāja saņēma vēlāk, tas ir, pēc akciju pārdošanas.

Turklāt bez ievērības nav atstājams fakts, ka notikumi pēc akciju pārdošanas apstiprinājuši aizdomu par prasītāja iesaisti noziedzīgās darbībās

pamatotību. Proti, ar ASV Apgabala tiesas Ohaio Dienvidu apgabala Austrumu rajona 2019.gada 30.jūlija spriedumu prasītājs atzīts par vainīgu par sazvērestību noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai. Turklāt ar Ekonomisko lietu tiesas 2021.gada 13.septembra lēmumu prasītājam piederošie naudas līdzekļi 654 416,88 USD AS ''Citadele banka'' kontā Nr.LV06PARX0003307491141, kurā atradās akciju pārdošanas rezultātā iegūtie naudas līdzekļi, atzīti par noziedzīgi iegūtu mantu, konfiscēti valsts labā, nolemjot iegūtos līdzekļus ieskaitīt valsts budžetā. Lēmums jau ir izpildīts.

[8] Tādējādi tiesa atzīst, ka atbildētāja pamatoti un tiesiski, piemērojot Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 15.2.4.punktu, pārdeva akcijas par Nasdaq biržas tirgus cenu, jo akciju turēšana līdzšinējā veidā, to pārvešana turēšanai pie citas ārvalstu finanšu institūcijas un saziņa ar prasītāju nebija iespējama.

[9] Līdz ar to, nekonstatējot atbildētājas neattaisnojamu darbību, nav tiesiska pamata vērtēt zaudējumu esamību vai neesamību saistībā ar akciju pārdošanu. Tiesību teorijā atzīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (*K.Torgāns. Saistību tiesības I daļa. Rīga, 2006., 209.lpp.*).

Turklāt atbilstoši Finanšu instrumentu kontu un darījumu noteikumu 16.1.7.punktam atbildētāja nav atbildīga par zaudējumu rašanos prasītājam, ja tie radušies, tādēļ ka atbildētāja ir mēģinājusi sazināties ar prasītāju pa saziņas līdzekļiem, bet prasītājs nav bijis sasniedzams. Saziņas līdzekļu izmantošanas riska iestāšanas gadījumā, prasītājam var rasties zaudējumi un / vai papildus izdevumi (uzskaitījums nav izsmeļošs) (18.1.13.punkts).

[10] Tādējādi tiesa atzīst, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, 97., 195.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/, dzimuša /datums/, prasību pret AS "/nosaukums/" par zaudējumu piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas tiesā.

Tiesnese I.Strode